

แนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑
Academic Development Quidelines for School Administrators Under
the Jurisdiction of the Office of Ayutthaya Primary Education Area 1

อัยลดา บุญวัฒน์ Ailada boonwat^๑
นริศนันท์ เดชสุระ Narisaanan Dejsura^๒
ธีระวัฒน์ มอนไรสง Theerawat Monthaisong^๓

Received: October 16, 2019

Revised: November 02, 2019

Accepted: December 25, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) ระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ๒) แนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา มีวิธีการดำเนินการวิจัย ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้างานวิชาการหรือครูวิชาการ จำนวน ๑๒๓ คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ คน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบทบาทมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสาร ด้านบทบาทผู้นำวิชาการ ด้านบทบาทบริหารจัดการที่ดี ด้านบทบาทการสร้างความคิดรวบยอดและด้านบทบาทการนิเทศ ๒) แนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแบ่งเป็น ๕ ด้าน เช่น ด้านบทบาทผู้นำวิชาการ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้ครู

^๑สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Ailada_ann@hotmail.com

^๒คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

^๓คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ประจำชั้นบันทึกผลการเรียนของนักเรียน นำข้อมูลผลสัมฤทธิ์มาจัดประชุมครูหรือใช้กระบวนการ PLC เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมาย พันธกิจในการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำสู่การปฏิบัติโดยกำหนดไว้ในกลยุทธ์หรือโครงการของโรงเรียน และด้านบทบาทบริหารจัดการที่ดี คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งให้ครูรับทราบเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา (Input) ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร (Process) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบ่งบอกประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้ (Output) ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกัน และพัฒนา ๒ ประการ คือ ด้านความรู้ และด้านคุณธรรมโดยจัดชั่วโมง PLC ภายในกลุ่มสาระเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, วิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study 1) the level of compliance development of school administrators and 2) guidelines for academic development according to the role of school administrators. There were 2 steps to conduct research. Step 1 was to study the level of compliance with the academic development of school administrators. Sample groups was 123 academic supervisors or academic teachers, obtained by stratified sampling. The instrument used in the research was a questionnaire with 5 scales questions with a confidence value of 0.97. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. Step 2 was to study guidelines for academic development according to the role of school administrators under the jurisdiction of the office of Ayutthaya primary education area 1 by interviewing 5 experts. The key informants were 5 experts. The research instrument was semi-structured interview form and the data analysis was analyzed by using content analysis.

The results of the research were as follows: 1) The level of compliance with the academic development role of school administrators was at a high level, descending order of the mean was the role of human relations and communication, academic leadership, role of good management, role of creating ideas and role of supervision. 2) The guidelines for academic development according to the role of school administrators in the overall picture are divided into 5 areas, such as the role of academic leadership, namely the school director encouraging teachers to record student grades, applying achievement data in teacher meetings or using PLC processes to jointly set goals, mission in the development of academic work of educational institutions and leading to practice by defining in school strategies or

projects. In addition, the role of good management is that the school director notifying teachers to acknowledge the goals of the curriculum (Input), teachers designing the learning management creating a learning management plan to achieve the goals of the program (process) and the student's achievement indicating the effectiveness of the curriculum to learning management (Output), encouraging teachers to work together and being developed in 2 aspects: knowledge and morality by organizing the PLC hours within the subject group to create cooperation in the development of teaching and learning.

Keywords: guidelines development, academic, school administrator

บทนำ

"... งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายของเนื้อหา และหลักการบริหารงานบทบาทวิชาการอย่างลึกซึ้งในขอบข่ายงานวิชาการ เช่น หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การวัดผลประเมินผลการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ เพราะจะส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน นักเรียนให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษา นอกจากนี้แล้วผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานวิชาการให้ไปเป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาของชาติ ก็คือครู ซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องนำนโยบายมาปฏิบัติโดยตรง เป็นผู้ที่จะเห็นถึงความสามารถของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมากที่สุด งานวิชาการจึงเป็นงานหลัก และมีความสำคัญอย่างยิ่งที่เป็นตัวกำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงานหรือสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความสับสน

สำนักมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องปฏิบัติงานดังนี้ ๑) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร การศึกษา ๒) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน ๓) มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ๔) พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ๕) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ ๖) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ๗) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ๘) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ๙) ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ ๑๐) แสวงหาและให้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ๑๑) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ ๑๒) สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

ผลวิจัยการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ (TIMSS ๒๐๑๑) พบว่า ระดับคะแนนของนักเรียนไทยอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากครูไทยขาดความมั่นใจและความพร้อมในการเตรียมการสอนอยู่ในระดับต่ำ และจากรายงานผลสัมฤทธิ์นักเรียนปีการศึกษา ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในปีการศึกษา ๒๕๕๕-๒๕๕๘ มีคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ในทุกรายวิชา ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ข้างต้น ของโรงเรียนทุกสังกัดชี้ให้เห็นถึงปัญหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่ง ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กล่าวในการประชุมวิชาการในประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถึงกรณีที่ผลสรุปคะแนนเฉลี่ยทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน เพราะการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่ได้รับการแก้ไข ขณะเดียวกันมีช่องว่างระหว่างฝ่ายจัดทำหลักสูตร ฝ่ายจัดการเรียนการสอนและฝ่ายวัดผลประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ดังนั้น จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและปัญหาการบริหารงานวิชาการ จะเห็นได้ว่างานวิชาการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บุคลากรในการจัดการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ผลการจัดการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ๑) ศึกษาเอกสาร บทความ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๒) สุ่มตรวจสอบความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ประชากรจากประชากรทั้งหมด ๑๘๒ คน เหลือประชากรตัวอย่าง ๑๒๓ คน โดยเปรียบเทียบจากตารางเคซีโมแกน

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ๑) โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ (ผู้บริหารงานฝ่ายนิเทศ วัดผลและประเมินผลการจัดการศึกษา) จำนวน ๑ ท่านศึกษานิเทศก์ (ผู้อำนวยการกลุ่มงานฝ่ายนิเทศ วัดผล และประเมินผลการจัดการศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ จำนวน ๑ ท่าน และผู้อำนวยการโรงเรียน โดยเก็บจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยดูจากผลการทดสอบการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary Nation Education Test: O-NET) สูงกว่าระดับประเทศ ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ จำนวน ๓ ท่าน รวมเป็นจำนวน ๕ ท่าน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection)

สรุปผลการวิจัย

จากการได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการครบ ๒ ขั้นตอนแล้ว จึงได้สรุปผลการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

๑. จากการศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ระดับการตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงมาต่ำ คือ บทบาทมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสาร บทบาทผู้นำวิชาการ บทบาทบริหารจัดการที่ดี บทบาทการสร้างความคิดรวบยอด และบทบาทการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ มีการแสดงออกให้ครูได้รับรู้อย่างชัดเจนว่าให้ความใส่ใจบทบาทผู้นำทางวิชาการ นำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและทำให้ผู้ร่วมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อถือ ยอมรับ ศรัทธาและร่วมมือปฏิบัติงาน ตามภารกิจจนบรรลุผลเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชุมชนและสังคม จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

๒. จากศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ สามารถเสนอเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ด้านที่ ๑ บทบาทผู้นำวิชาการ

๑) ผู้อำนวยการโรงเรียน จัดประชุมครูหรือใช้กระบวนการ PLC เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมาย พันธกิจในการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำสู่การปฏิบัติโดยกำหนดไว้ในกลยุทธ์หรือโครงการของโรงเรียน

๒) ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้ครูประจำชั้นบันทึกผลการเรียนของนักเรียน นำมาเข้าที่ประชุม เพื่อร่วมกันตั้งเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน นำเป้าหมายผลสัมฤทธิ์มาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและโครงการต่างๆ เช่น โครงการสอนซ่อมเสริมโดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสาระ

ด้านที่ ๒ บทบาทด้านบริหารจัดการที่ดีและความคิดสร้างสรรค์

๑) ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกัน และพัฒนา ๒ ประการ คือ ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม โดยจัดชั่วโมง PLC ภายในกลุ่มสาระ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

๒) ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดประชุมครู เพื่อกำหนดร่วมกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน

๓) ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งให้ครูรับทราบเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา (Input) ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

(Process) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบ่งบอกประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้ (Out put)

ด้านที่ ๓ บทบาทด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสาร

๑) ผู้อำนวยการโรงเรียน ชมเชยครูและนักเรียนที่มีผลงานดีเด่นหรือปฏิบัติงานดีเด่น มอบเกียรติบัตรและเผยแพร่ผลงานเพื่อประกาศเกียรติคุณ มอบของขวัญในวันสำคัญโดยเสมอภาคกัน และพิจารณาความดีความชอบของครูตามคุณภาพการปฏิบัติงาน

๒) ผู้อำนวยการพูดคุยถามทุกข์สุข ให้คำแนะนำ คำชมเชย ส่งเสริมให้ครูช่วยเหลือกันในหมู่คณะ หากมีข้อควรแก้ไขปรับปรุงควรบอกกล่าวตักเตือน จัดทำคู่มือครูเพื่อให้ครูศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานในโรงเรียน

๓) ผู้อำนวยการโรงเรียนใช้ Application Line, Facebook ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและข่าวสารของโรงเรียนไปถึงคณะกรรมการโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์ลงในหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์จึงจะได้รับการสนับสนุนที่ดีจากผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน

ด้านที่ ๔ บทบาทด้านการนิเทศ

๑) ผู้อำนวยการโรงเรียนนิเทศเพื่อส่งเสริมให้ครูใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการนิเทศ ๓ รูปแบบ คือ (๑) นิเทศโดยผู้อำนวยการโรงเรียนโดยใช้เทคโนโลยีช่วยนิเทศออนไลน์ (๒) นิเทศแบบคลินิกจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอก (๓) นิเทศโดยศึกษานิเทศก์ร่วมผู้เชี่ยวชาญภายนอก และผลของการนิเทศคือเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

๒) ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน และจัดทำ SAR เพื่อประเมินตนเอง ส่งผู้อำนวยการโรงเรียนทุกภาคเรียน และคณะครูร่วมกันทำ AAR สรุปกิจกรรมหรือโครงการที่ตนเองรับผิดชอบ

๓) ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ครูทุกท่านมีสมุดนิเทศ และมีการนิเทศอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เมื่อมีข้อควรแก้ไขจากการนิเทศจะบันทึกลงในสมุดและครูเซ็นรับทราบ จากนั้นครูต้องศึกษาหาความรู้ วิธีการสอนที่สามารถแก้ไขและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ บันทึกลงในสมุดนิเทศ และเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนต่อไป

๔) ผู้อำนวยการโรงเรียน แจ้งข้อควรปรับปรุงจากการนิเทศ ควรใช้การพูดคุยเป็นการส่วนตัว หรือใช้กระบวนการ PLC โดยผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่เกี่ยวข้องพูดคุยถึงข้อควรปรับปรุง วิธีการแก้ปัญหา เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันและพูดคุยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

ด้านที่ ๕ บทบาทด้านความคิดรวบยอด

๑) ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ครูวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นำผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมาร่วมประชุม เพื่อจัดทำแผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาร่วมกัน นำไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน

๒) ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดประชุมครูเพื่อแจ้งเป้าหมายและพันธกิจในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง การพัฒนางานวิชาการจึงจะได้รับการสนับสนุนที่ดีจากวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ชุมชนและผู้ปกครอง

๓) ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานโยบายและส่งข้อมูลทาง Application Line ให้หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องศึกษา แล้วจึงจัดประชุมเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติที่บูรณาการงานนโยบายและงานประจำของครู เพื่อลดภาระงานให้แก่ครู

๔) ผู้อำนวยการโรงเรียนเรียงลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของงานเสมอบูรณาการงานที่สามารถทำได้เพื่อลดภาระงาน และจัดทำปฏิทินของงานทำให้การปฏิบัติงานและการแก้ปัญหาดำเนินการได้ทันเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ระดับระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการแสดงออกให้ครูได้รับรู้อย่างชัดเจนว่าให้ความสำคัญต่อบทบาทการพัฒนางานวิชาการ จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับระดับการปฏิบัติตามบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ บทบาทมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสาร บทบาทผู้นำวิชาการ บทบาทบริหารจัดการที่ดี บทบาทการสร้างความคิดรวบยอด และบทบาทการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมณฑา รักษาพันธุ์ (๒๕๕๑ : ๑๒๓-๑๒๕) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของไชยา กรมแสง (๒๕๕๓ : ๖๐-๗๐) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๒ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๒ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก คือ ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และด้านการประเมินผลการสอนของครู และมาโนช เสงยศมากและอาคม อึ้งพวง (๒๕๕๙ : ๑๑๕-๑๑๗) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดดังนี้ ได้แก่ ด้านการจัดการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการประสานงานการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการกำหนดเป้าหมายโรงเรียน ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของยามาดะ (Yamada, 2000) ได้ทำการวิจัยถึงความรับผิดชอบ และ

สมรรถภาพในการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา เมืองเฟส รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า สมรรถภาพของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางวิชาการนั้นขึ้นอยู่กับ ๑) เพศ ๒) การเตรียมการในด้านการศึกษา ๓) ประสบการณ์ในการบริหารงาน ๔) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน ๕) ขนาดของโรงเรียน ในการศึกษายังพบว่า มหาวิทยาลัยและโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาควรจะได้มีโปรแกรมการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาในขอบข่ายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเป็นผู้บริหารสถานศึกษาแก่ครูผู้สอนได้ รวมทั้งสามารถประเมินผลเพื่อช่วยเหลือคณะครูในฐานะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ

๒. แนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

๒.๑ บทบาทผู้นำวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำความรู้ของตนร่วมกับครูกำหนดเป้าหมาย พันธกิจในการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา การจัดประชุม หรือใช้กระบวนการ PLC เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดูแลติดตามผลเป็นรายบุคคลและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน เมื่อครูมีส่วนร่วมครูจะเกิดความตระหนัก และนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สามารถบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

๒.๒ บทบาทบริหารจัดการที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนางานวิชาการเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้พูดคุยกันมากขึ้น เกิดความเข้าใจและความร่วมมือทำงานเป็นกลุ่มภายในโรงเรียน ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามนโยบายที่โรงเรียนกำหนดไว้

๒.๓ บทบาทมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้การบริหารแบบกัลยาณมิตรจะช่วยให้ความสัมพันธ์และการสื่อสารภายในโรงเรียนหรือโรงเรียนและชุมชนเป็นไปในทางที่ดี ผู้บริหารโรงเรียนคอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนให้งานวิชาการ ผลที่เกิดแก่โรงเรียนคือความสำเร็จและการพัฒนาด้านวิชาการของโรงเรียน ครูมีความสุขในการทำงานและโรงเรียนได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการจากผู้ปกครองและชุมชน

๒.๔ บทบาทการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนางานวิชาการ ครูจะได้ประเมินและพัฒนาตนเอง จะนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้

๒.๕ บทบาทด้านการสร้างความคิดรวบยอด การบริหารงานวิชาการควรผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดลำดับความเร่งด่วนของงานเพื่อการปฏิบัติงานที่ทันเวลา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรนำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มาจัดทำแผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา ทำโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน อนุมัติงบประมาณ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนให้สูงขึ้น การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงตามที่โรงเรียนสามารถพัฒนาได้

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑.๑ แนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบทบาทผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะด้านบทบาทการสร้างความคิดรวบยอดและบทบาทการนิเทศ

๑.๒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนพัฒนางานวิชาการในโรงเรียน

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

๒.๒. ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการนำแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้

๒.๓. ศึกษาการเปรียบเทียบการนำแนวทางการพัฒนางานวิชาการตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการแนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กมล สูดประเสริฐ. (๒๕๕๔). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์พับลิเคชั่น.
- จอมพงษ์ มงคลวนิช. (๒๕๕๕.). การบริหารองค์การและบุคลากรการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา วรณศรี. (๒๕๕๗). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ไชยา กรมแสง. (๒๕๕๓). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๒. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (๒๕๔๗). ภาวะผู้นำ และผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Leadership and strategic leaders). กรุงเทพมหานคร :เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- ปรีชาญ เดชศรี. (๒๕๕๔). การศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ (TIMSS 2011). สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (๒๕๕๕). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (Principle, Theory of Educational Administration). ชลบุรี : สำนักพิมพ์มนตรี.
- มณฑา รักษาพันธุ์. (๒๕๕๑). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับผลการบริหารการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- มานิช เสงยศ. (๒๕๕๙). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยาคศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑. (๒๕๖๐). รายงานผลสัมฤทธิ์นักเรียนปีการศึกษา ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (๒๕๕๘). เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา ๒๕๕๘. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- Yamada, A.T. (2000). Elementary school principals' perception of responsibilities and competencies for instructional leadership. Doctoral Dissertation, Faculty of the Graduate school, University of the Pacific Stockton: California, U.S.A.